

ולא היו מניחים את המוגמר ביום טוב, אלא מביאים ערדסקאות של ברזל, [הם כלים מנוקבים שמשמשים בהם לקטורת], ומעשנים אותם מערב יום טוב, ופוקקים נקביהם מערב יום טוב, לשמור העשן והריח שלא יצא, ולמחר כשאורחים נכנסים, פותחים את נקביהם, ונמצא הבית מתגמר מאליו. [ודבר זה הכל מודים שאף בשבת מותר לעשותו].

ב. לגמר את הכלים.

מתחילה אמרו, שלדברי רב אסי, בדבר זה נחלקו חכמים ורבן גמליאל במשנתנו.

חכמים אוסרים לתת לבונה על גבי גחלים לתת ריח טוב בבגדים כי אין זו הנאת הגוף ולא הותרו מלאכות ביום טוב אלא להנאת הגוף.

ורבן גמליאל מיקל ומתיר לתת לבונה על גבי גחלים לתת ריח טוב בבגדים.

אולם מסקנת הסוגיה, שלא נחלקו בדבר זה, והכל מודים שאסור לתת לבונה על גבי גחלים לתת ריח טוב בבגדים, כי אין זו הנאת הגוף, ולא הותרו מלאכות ביום טוב אלא להנאת הגוף.

ג. לעשן את הפירות.

לדעת רבי ירמיה בר אבא אמר רב – אסור לתת לבונה על גבי גחלים, לעלות עשן בפירות, שיקלטו הפירות טעם הבשמים, כי הנאה זו אינה שווה לכל נפש, שאין צריכים לה אלא מפונקים.

ולדעת שמואל – מותר לתת לבונה על גבי גחלים לעלות עשן בפירות, שיקלטו הפירות טעם הבשמים, כי הנאה זו, אף שאין הכל רגילים בה, נחשבת הנאה השווה לכל נפש, שכן מה שאין הכל רגילים בה לא משום שנחשבת כהנאת מפונקים בלבד אלא משום שאינה מצויה להם, והרי זה כמי שנזדמן לו צבי ביום טוב, שמותר לשחטו ולבשלו, אף על פי שאינו רגיל באכילת צביים. **וכן אמר רבא** [בדף כ"ג] מאחר שהנאה זו נחשבת שווה לכל נפש, היא מותרת, [ואין לאסור, לא משום מכבה גחלים, ולא משום מבעיר לבונה, ולא משום מוליד ריח בפירות], כנתינת בשר על גבי גחלים, שהיא מותרת, משום ששווה לכל נפש, [אף על פי שיש בה את כל הדברים הללו, מכבה גחלים, ומבעיר בשר, ומוליד ריח בגחלים]. וכן דרש רב גביהא מבי כתיב, בפתח בית מדרשו של ריש גלותא.

האיסור שבהנחת לבונה על גבי גחלים

נתבאר שכדי שיהיה מותר לתת לבונה על גבי גחלים ביום טוב צריך שיהיה הדבר צורך